

Eleccions anticipades a la Rada Suprema d'Ucraïna

Ucraïna té l'esperança de sortir de la crisi política i institucional que fa mesos que dura i enfronta els partidaris del president, el vencedor de la revolució taronja de 2004, i els del primer ministre.

Les eleccions legislatives anticipades d'aquest diumenge a Ucraïna són un intent de resoldre la crisi política que fa més de mig any que viu el país i que enfronta el president pro-occidental, Víktor Iúshenko, i el primer ministre, Víktor Ianukóvitx, el líder del Partit de les Regions, d'orientació pro-russa. Aquests comicis, però, poden polaritzar encara més la societat ucraïnesa.

Iúshenko, lligat al partit La Nostra Ucraïna, va arribar al poder gràcies a la revolució taronja de l'any 2004 amb promeses de treure al país el llast soviètic, modernitzar l'economia, millorar les relacions amb Occident i buscar un lloc a la Unió Europea. Aleshores Iúshenko representava l'oest del país i Ianukóvitx l'est, tot i que a tots dos costats hi va haver vots cap a l'altre.

L'agost de l'any passat, després dels comicis legislatius, fou impossible que formessin govern els líders de la revolució taronja, dividits entre La Nostra Ucraïna i el Bloc Iulia Timoixenko. Llavors, en un intent de fer un pacte d'unitat nacional per a cercar l'equilibri entre les dues Ucraïnes, Ianukóvitx va ser nomenat primer ministre gràcies a una coalició formada pel Partit de les Regions, els socialistes i els comunistes.

D'aleshores ençà, el govern i el Parlament han actuat clarament contra l'entorn presidencial en una lluita de competències. Després de mesos de tenses relacions entre el president i el primer ministre, que els analistes atribueixen sobretot a la immaduresa de les institucions polítiques ucraï-

neses i a la necessitat de reformar la constitució, Iúshenko va dissoldre el Parlament el 2 d'abril, "per l'estricta necessitat de salvar la integritat sobirana i territorial de l'estat", i va convocar eleccions anticipades.

El president acusava Ianukóvitx d'atreure parlamentaris pro-occidentals a la seva coalició (segons el diari rus *Kommersant*, mitjançant suborns i xantatges) per augmentar la majoria a la Rada Suprema (Parlament). Si Ianukóvitx hagués pogut acumular 300 escons parlamentaris, dos terços de la Rada, tindria poder per a rebutjar els vots presidencials, controlar els canvis constitucionals i limitar el poder del president. Tots dos acusaven l'altre d'intentar usurpar el poder.

La decisió de dissoldre el Parlament va enfonsar el país en una crisi política i a final de maig el president i el primer ministre van acordar de celebrar les eleccions anticipades el 30 de setembre. Des d'aleshores, la Rada ha provat de reunir-se diverses vegades, l'última per aprovar el pressupost de l'any vinent, cosa que ha estat criticada pel president "com un intent d'instabilitzar encara més la situació política".

Javier Solana, alt representant de la Unió Europea per a la política exterior, en una entrevista publicada el dia 15 de setembre passat a la revista ucraïnesa *Zerkalo Nedele* ('Mirall de la setmana') explicava que per a Ucraïna és indispensable una reforma constitucional per a establir un sistema efectiu de contrapesos que reforci les institucions estatals, atès que els

canvis constitucionals de 2004 no han garantit una divisió clara entre les branques del poder.

Solana dubta que aquestes eleccions a la Rada Suprema resolguin tots els problemes polítics d'Ucraïna, però creu que "són un bon instrument per a preguntar a l'opinió pública cap on ha de tirar el país i qui l'ha de governar".

L'acostament d'Ucraïna a la UE i a l'OTAN, amb l'objectiu d'ingressar algun dia en aquestes estructures, era una de les grans divergències el 2004 entre pro-occidentals i pro-russos. L'alt representant de la UE considera que la inestabilitat política interior no ha influït en les negociacions per a preparar un nou acord entre Ucraïna i la Unió Europea, "la qual cosa és una evidència que totes les forces polítiques d'Ucraïna donen suport a una col·laboració més estreta amb la UE".

Pel que fa a l'OTAN, continuen les divergències. La Nostra Ucraïna i el BIUT són partidaris d'entrar-hi com més aviat millor i el Partit de les Regions exigeix un referèndum, perquè considera que l'opinió pública no ho voldria a causa dels lligams que tenen amb Rússia.

Ianukóvitx, a qui tant les enquestes com els analistes pronostiquen la victòria, promet donar una estabilitat política a Ucraïna i "canviar la cara del país" en cinc anys si després dels comicis torna a ser primer ministre del nou govern que es formarà. El líder del Partit de les Regions considera que les eleccions anticipades canviaran la distribució de forces polítiques, que "no respondrà als interessos de l'equip taronja", és a dir, el Bloc de Iulia Timoixenko i la coalició pro-presidencial La Nostra Ucraïna - La Nostra Autodefensa.

Si anteriorment Rússia havia donat suport de manera incondicional a Ianukóvitx, els polítics ucraïnesos creuen que en aquestes eleccions Moscou se n'ha distanciat més i que col·laborarà amb el vencedor. D'altra banda, també han observat que el partit oficialista proper al Kremlin, Rússia Unida, ha establert vincles de col·laboració amb el Partit de les Regions, però no tant pel fet d'ésser pro-rus com perquè el veuen com el vencedor.

El Parlament d'Ucraïna, o Rada Suprema, a Kiev.

Segons l'enquesta d'intenció de vot de principi d'aquest mes –feta per la fundació Iniciatives Democràtiques–, dels 21 partits que es presenten només tres superarien clarament la barrera del 3% necessari per a entrar a la Rada: el Partit de les Regions, amb un 34,1% dels vots, el Bloc de Iulia Timoixenko (BIUT), que podria tenir-ne un 25,7%, i la coalició La Nostra Ucraïna - La

La divisió més clara la marca el curs del riu Dnièper: a l'est, la població és més pro-russa; a l'oest, més pro-occidental.

Nostra Autodefensa, amb un 11,9%. El Partit Comunista i el Bloc Litvin podrien superar la barrera del 3%.

Els resultats d'un altre estudi –de l'organització Transition Democracy Fund–, que són molt semblants als d'Iniciatives democràtiques, indiquen que el Partit Socialista també entraria al Parlament. Segons aquesta enquesta, la participació fóra d'un 75% i el 71% de la població no creu que aquestes eleccions anticipades a la Rada Suprema siguin totalment transparents.

Un país dividit entre Europa i Rússia. Ucraïna sempre ha estat un país dividit, tot i que les línies que separen llengua, religió, cultura i política mai no han estat gaire nítides. Geogràficament, la divisió més clara la marca el curs del riu Dnièper. Històricament, el territori a l'oest del riu s'ha conegut amb el nom de Ribes Dretes (segons el curs del Dnièper) i el de l'est, Ribes Esquerra.

A grans trets, el rus és l'idioma dominant a l'esquerra, sobretot als grans centres urbans, i l'ucraïnès a la dreta. L'ortodòxia és el culte dominant a l'esquerra, i a la dreta conviu amb l'església uniata. Les àrees més occidentals durant segles van restar sota el domini o la influència de Polònia i d'Àustria i es van unir a la resta del país després de la Segona Guerra Mundial. La minoria russa viu a la riba esquerra, on part de la població es va traslladar per treballar a la indústria pesant a l'època de Stalin. La conseqüència és una orientació general cap a Europa a l'un costat i cap a Rússia a l'altre.

A Ucraïna hi viuen també jueus, polonesos, tàrtars i petites minories bielorrusses, moldaves, búlgars, hongareses i romaneses.

*Natàlia Boronat
Moscou*